

УДК 159.9

Нищота О. – ст. гр. БП-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АКСЕЛЕРАЦІЯ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

Науковий керівник: канд. психол. наук., доц. Періг І. М.

У час бурхливого розвитку інформаційних технологій і підвищених вимог суспільства до людини, діти не лише фізично, але і психічно розвиваються набагато швидше, ніж раніше. Це явище називається акселерацією і розпочалась вона у світі вже близько ста років тому.

Аклерація (від лат. *acceleratio* – прискорення) – прискорений індивідуальний розвиток людини. Психічну акселерацію називають обдарованістю, а власників такої сукупності здібностей – вундеркіндами (чудо-дітьми).

Вундеркінд, як зазначається у словниках, - це дитина, що виявляє незвичайний для свого віку розумовий розвиток чи видатну обдарованість в якій-небудь галузі науки чи мистецтва. Отже, мова йде про виняткові здібності, помічені здебільшого у дошкільників.

Таких дітей можна назвати обдарованими, оскільки інтелектуальний рівень їхнього розвитку вищий. Обдарована дитина — дитина, яка вирізняється яскравими, очевидними, інколи визначними досягненнями або має внутрішні задатки для таких досягнень у певному виді діяльності. До ранніх виявів обдарованості дитини належать: потужна енергійність, значна фізична, розумова і пізнавальна активність, порівняно низькі втомлюваність і потреба у відпочинку; раннє навчання ходьби та інших рухів; інтенсивний розвиток мовлення; допитливість, прагнення до експериментування; легке і швидке засвоєння та використання нової інформації; ранній інтерес до читання, часто – самостійне опанування його.

За даними московських психологів (О.Матюшкін, Н.Лейтес, В.Дружинін, Д.Богоявленська), складовими ранньої обдарованості є: домінуюча роль пізнавальної мотивації; дослідницька творча активність, яка полягає у виявленні нового під час формулювання і розв'язання проблем; уміння знайти оригінальні рішення; здатність до прогнозування; створення ідеальних еталонів, що забезпечують високі естетичні, моральні, інтелектуальні оцінки.

Засвідчено далеко не поодинокі випадки раннього вияву обдарувань. Деякі діти у трирічному віці опановують азбуку, швидко навчаються читати, складають вірші, й притому досить досконалі, мистецьки володіють грою на музичному інструменті тощо. Шлях до творчості в дитинстві може бути й нелегким. Від дорослих залежить полегшити його турботою та увагою або ускладнити надмірними вимогами до юного обдарування, тиском, невиправданим сподіванням на швидкий успіх.

Для утвердження обдарованості дитини потрібно створити умови, за яких вона могла б розвиватися всебічно.

За словами американського психолога Наталі Роджерс, творчість дитини стимулюють психологічна безпека, безоцінне прийняття її особистості, атмосфера відкритості, дозволеності, надання їй права на свободу і самостійність. У дошкільних закладах для обдарованих дітей необхідно використовувати моделі навчання і виховання (метод Марії Мотессорі, Вальфдорська педагогіка, «Вільний клас» Блума тощо), індивідуальні програми з урахуванням особливостей дітей, їхніх нахилів та інтересів.